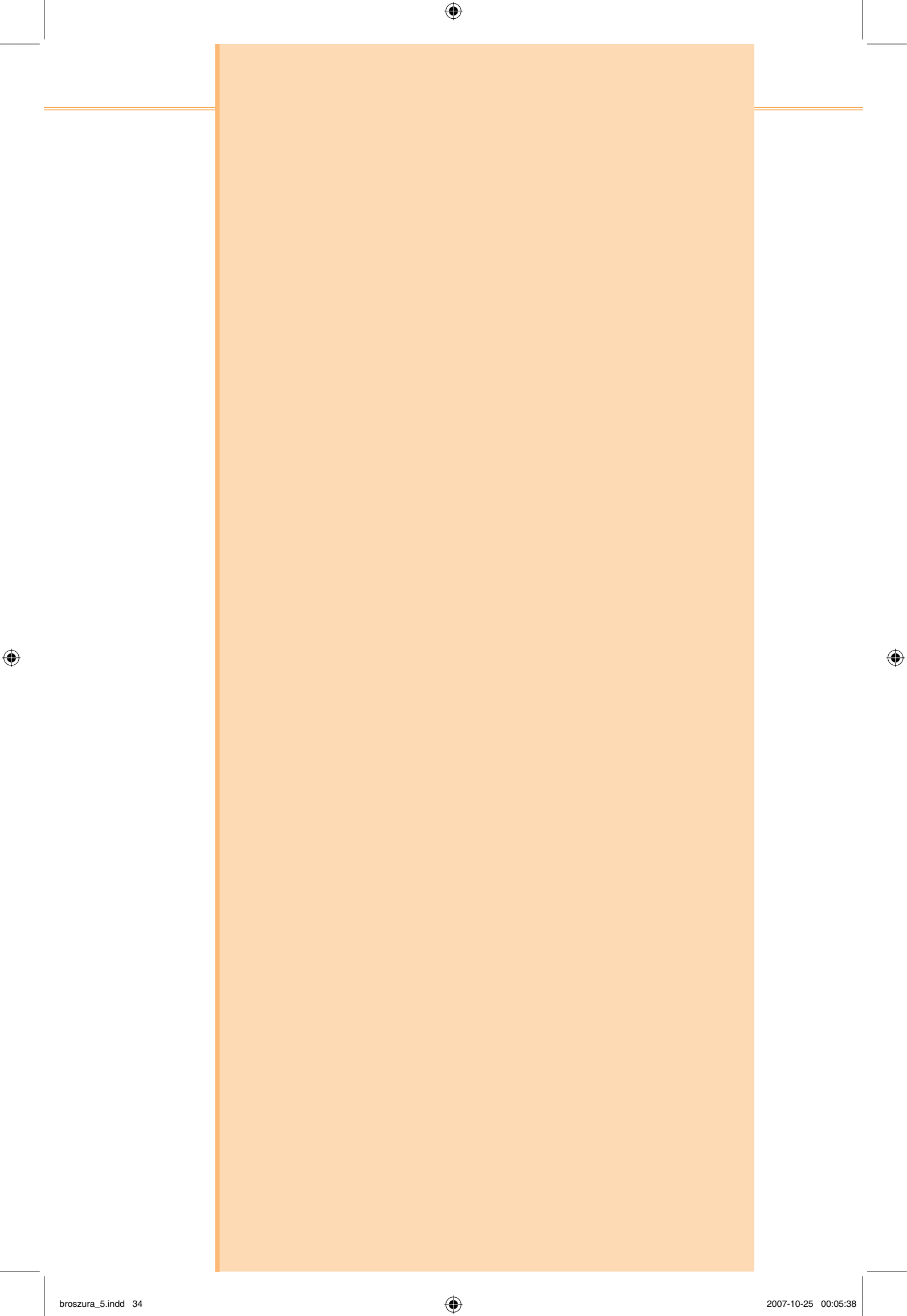


ROZWÓJ TURYSTYKI W KRAKOWIE DO ROKU 2013





WSTĘP

W ostatnich latach Kraków swoim potencjałem turystycznym jako jedyne miasto w Polsce wkroczył na rynek europejskich metropolii turystycznych. Jest postrzegany przez turystów jako jedno z najbardziej atrakcyjnych miejsc w Europie. Świadczy o tym doroczny ranking czasopisma „Travel + Leisure”, które zbierając głosy swych czytelników ogłosiło, że w 2006 roku. Kraków znalazł się **na piątym miejscu wśród miast europejskich** przed Paryżem, Pragą i Barceloną.

Organizacja Project for Public Spaces (PPS), oceniająca place miast na świecie uznała **Krakowski Rynek Główny za najlepszy plac na świecie** w roku 2006.

Krakowskie obiekty noclegowe zwyciężają w konsumenckich rankingach światowych portali turystycznych w internecie (np. Mama's Hostel).

Turystyka stała się potężną dziedziną gospodarki. Mówi się już o przemyśle turystycznym lub gospodarce turystycznej, która w ostatnich latach osiąga w Krakowie coraz większe znaczenie dla rozwoju miasta. Gospodarka turystyczna „wytwarza” i „sprzedaje” specyficzny „produkt” – produkt turystyczny. To kluczowe dla turystyki pojęcie zdefiniowane w Słowniku dołączonym do tekstu Strategii, jest też osią, wokół której powstała Strategia Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2006-2013. Strategia przygotowana u progu nowego okresu budżetowego Unii Europejskiej, przyjęta w lipcu 2006 r. uchwałą Rady Miasta Krakowa, powstała jako **program operacyjny do** przyjętej wcześniej **Strategii Rozwoju Krakowa**, dlatego ma określoną strukturę oraz cel strategiczny („Podniesienie atrakcyjności turystycznej Krakowa”) wskazany w tym podstawowym dla rozwoju wszystkich dziedzin życia miasta dokumencie. Służyć ma stymulowaniu rozwoju turystyki na obszarze Krakowa i zaprogramowaniu działań wspomagających ten rozwój m.in. poprzez:

- wspieranie rozwoju obszarów turystyki uznanych za priorytetowe,
- koordynację działań i współpracę z podmiotami działającymi w gospodarce

turystycznej w aspekcie przedmiotowym, czasowym i terytorialnym. W efekcie ma wzmocnić wznoszącą falę turystycznych przyjazdów do Krakowa oraz osłabić ewentualne odwrócenie się trendu i utrzymać poziom ilości przyjazdów na możliwie wysokim poziomie. Z drugiej strony realizacja SRT ma służyć dostosowaniu szeroko rozumianej turystyki w Krakowie do obecnych oraz przyszłych potrzeb, oczekiwań i wymagań turystów. Jest pierwszym w Krakowie tej rangi dokumentem poświęconym turystyce i przyjętym do realizacji przez samorząd miejski.

Samo pojęcie turystyki nie jest w dokumencie zdefiniowane, jednak szeroki zakres zadań strategicznych proponowanych w dokumencie do realizacji pokazuje, że samorządowe władze Krakowa rozumieją turystkę w możliwie szeroki i całościowy sposób, – i wskazują te wszystkie obszary działalności Miasta, które w jakikolwiek sposób „dotykają” przybywających do Krakowa gości. Począwszy od wielkich inwestycji w infrastrukturę turystyczną i paraturystyczną, stanowiących podstawę rozwoju określonych rodzajów turystyki (lub jak rozbudowa lotniska stanowiący warunek konieczny dla dostępności komunikacyjnej Krakowa), poprzez „miękkie” działania inspirujące wzmacnianie istniejących i powstawanie nowych produktów turystycznych, czy wręcz nowych rodzajów turystyki, a na tworzeniu płaszczyzn dobrowolnej współpracy wszystkich podmiotów działających w turystyce skończywszy.

Michał Jakubczyk





STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI W KRAKOWIE NA LATA 2006-2013

A. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Diagnoza obecnego stanu turystyki w Krakowie opracowana została na podstawie analizy uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rozwoju turystyki w Krakowie, ujętej w formie analizy SWOT.

B. CZĘŚĆ STRATEGICZNA:

- Wizja rozwoju turystyki w Krakowie do 2013 r.,
- Misja samorządu,
- Cel nadrzędny i priorytety,
- Cele szczegółowe,
- Zadania /krótki opis/,
- Zewnętrzne źródła finansowania,
- Monitoring i ocena realizacji strategii /m.in. wskaźniki umożliwiające wymierną ocenę zakresu realizacji poszczególnych zadań/.

C. KATALOG ZADAŃ

Zawiera szczegółowe informacje na temat realizacji poszczególnych zadań, w tym:

- Harmonogramy realizacji,
- Podmioty odpowiedzialne za wykonanie,
- Potencjalnych partnerów zewnętrznych,
- Wskaźniki oceny realizacji zadania.



DIAGNOZA STANU TURYSTYKI W KRAKOWIE W 2006 ROKU

Ocena uwarunkowań wewnętrznych rozwoju turystyki w Krakowie wskazuje na niewykorzystane zasoby miasta oraz możliwości większego dostosowania oferty do potrzeb turystów. Kompleksowe rezultaty analizy uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych przedstawia analiza SWOT. Zawiera ona zarówno czynniki sprzyjające, jak i ograniczające rozwój turystyki w Krakowie. Większość elementów tej analizy określono podczas spotkań konsultacyjnych z ekspertami, przedstawicielami organizacji społecznych, urzędnikami oraz przedstawicielami podmiotów działających na krakowskim rynku turystycznym i zainteresowanych jego rozwojem.

I. SILNE STRONY

- Bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe.
- *Genius loci* Krakowa znajdujący wyraz w postrzeganiu miasta przez turystów.
- Korzystne położenie geograficzne w Polsce południowej i sąsiedztwo innych ważnych ośrodków turystyki przyjazdowej.
- Bardzo korzystne położenie tranzytowe w ruchu komunikacyjnym międzynarodowym i krajowym.
- Kulturowane tradycje Krakowa jako ośrodka kultury, nauki i handlu.
- Przekonanie władz lokalnych i regionalnych o znaczeniu turystyki dla rozwoju gospodarczego regionu.
- Dobrze rozwinięta, nowoczesna baza noclegowa, gastronomiczna i handlowo-usługowa o zróżnicowanym charakterze i standardzie.
- Rozwój ważnego centrum turystyczno-religijnego w oparciu o Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach.
- Wielofunkcyjny charakter miasta.
- Ważne w skali krajowej międzynarodowe porty lotnicze w sąsiedztwie miasta (Kraków-Balice, Katowice-Pyrzowice).
- Duża liczba podmiotów gospodarczych i organizacji działających w sferze usług turystycznych i okołoturystycznych.
- Zasoby społeczne przyczyniające się do kreowania pozytywnego wizerunku miasta.
- Szybkie i o dużej częstotliwości połączenia kolejowe ze Śląskiem oraz z Warszawą (Inter-City).
- Duży ruch turystyczny przyjazdowy do Krakowa.
- Znana marka Krakowa.
- Istnienie powszechnie znanych w kraju produktów turystycznych (np. Droga Królewska, hejnał mariacki).

II. SŁABE STRONY

- Brak obiektów pozwalających przyciągać i organizować, zwłaszcza poza sezonem letnim, duże imprezy kulturalne, sportowe i targowe.
- Brak centrum konferencyjnego pozwalającego organizować duże kongresy o zasięgu międzynarodowym.
- Zbyt mała przepustowość portu lotniczego Kraków-Balice.





- Nieprawidłowości w funkcjonowaniu wewnętrznego systemu komunikacyjnego (zwłaszcza brak parkingów) oraz łączącego miasto z innymi ośrodkami turystyki i miejscami pochodzenia turystów.
- Opóźnienia w realizacji inwestycji strategicznych z punktu widzenia rozwoju turystyki.
- Słaba infrastruktura turystyczna i małe wykorzystanie potencjału turystycznego dzielnic położonych w sąsiedztwie centrum miasta oraz peryferyjnie w stosunku do centrum.
- Niepełne wykorzystanie w celach turystycznych terenów zielonych.
- Brak wykwalifikowanych kadr menadżerskich w zakresie usług turystycznych.
- Niewystarczający monitoring zjawisk turystycznych w Krakowie.
- Słaba konkurencyjność i mała różnorodność oferty dla turystyki przyjazdowej do Krakowa, zwłaszcza w odniesieniu do turystyki zagranicznej.
- Niedostosowanie czasu otwarcia muzeów do potrzeb ruchu turystycznego.
- Brak koordynacji terminów organizacji dużych imprez oraz niewykorzystane możliwości organizacji imprez kulturalnych w roku kalendarzowym.
- Zbyt wolna rewitalizacja potencjalnie atrakcyjnych obszarów miasta (np. Nowa Huta, Zabłocie, Kazimierz, Stare Podgórze).

III. SZANSE

- Wzrost liczby podejmowanych podróży turystycznych na świecie.
- Wzrost zainteresowania formami turystyki o pożądanym przez miasto Kraków charakterze (t. kulturowa, t. biznesowa, t. specjalistyczna).
- Wprowadzenie ułatwień w ruchu międzynarodowym pomiędzy krajami UE (Układ z Schengen).
- Powstanie i wdrażanie polityki turystycznej Państwa.
- Możliwość wzrostu krajowego popytu na usługi turystyczne, w tym m.in. ze strony osób starszych.
- Możliwość pozyskiwania środków z UE na realizację inwestycji o charakterze turystycznym i mających pośredni wpływ na rozwój turystyki.
- Rozwój nowoczesnych technologii, zwłaszcza informatycznych i telekomunikacyjnych, oraz możliwość ich wykorzystania w celu poprawy konkurencyjności oferty miasta i dotarcia z ofertą bezpośrednio do dużej ilości odbiorców bez nakładów finansowych.
- Rozbudowa portu lotniczego w Krakowie-Balicach oraz zagospodarowanie jego otoczenia.
- Rozwój połączeń transportowych (drogowych, lotniczych), w tym międzynarodowych.
- Skuteczne pozyskiwanie inwestycji opartych na wysokich technologiach.
- Rozwój kultu Jana Pawła II.
- Wejście Polski w strefę euro.
- Znalezienie się Krakowa pośród miast organizatorów Mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012.
- Zastosowanie skutecznych sposobów eksponowania tradycyjnych i nowych atutów miasta.
- Podjęcie skutecznych działań zmierzających do powstawania nowych produktów turystycznych oraz zastosowanie nowoczesnych metod ich sprzedawania.

- Zmiana miary sukcesu z ilościowego na jakościowy.
- Lepsze wykorzystanie istniejącej sieci miast współpracujących z Krakowem do realizacji celów związanych z rozwojem turystyki.
- Przeznaczanie wpływów z opłaty miejscowej na rozwój turystyki, zwłaszcza na marketing turystyczny miasta, w tym na promocję na rynkach międzynarodowych.

IV. ZAGROŻENIA

- Odptyw wykwalifikowanej kadry pracującej w turystyce do atrakcyjniejszych ośrodków gospodarczych UE.
- Wystąpienie niekorzystnych zjawisk (politycznych, ekonomicznych, organizacyjnych i in.) w skali krajowej i międzynarodowej zaburzających kierunki i tempo rozwoju gospodarczego.
- Konkurencja ze strony innych ośrodków turystyki miejskiej w Europie i w Polsce.
- Niebezpieczeństwo wystąpienia katastrof przyrodniczych (np. powodzi).
- Potencjalne konflikty mieszkańców z odwiedzającymi w niektórych częściach Krakowa w miarę wzrostu natężenia ruchu turystycznego, jak również konflikty pomiędzy mieszkańcami osiagającymi i nie osiagającymi korzyści finansowych z tytułu obsługi turystów.
- Słabe więzi i zakres współdziałania w obrębie branży turystycznej i okołoturystycznej.
- Samowole budowlane, swoboda działania i brak wystarczającej dbałości Miasta o krajobraz i architekturę zabytkowej części Krakowa.
- Wzrost świadomości zagrożeniem atakami terrorystycznymi w Polsce i na świecie oraz związana z tym zmiana zachowań turystycznych.





WIZJA I MISJA

WIZJA: KRAKÓW - MIASTO WIELKIE DUCHEM

Pożądaný obraz turystycznego Krakowa w 2013 r. został opisany w sposób następujący:

- W roku 2013 Kraków jest największym w Polsce, jednym z najbardziej atrakcyjnych miast w Europie i znanym na całym świecie centrum turystyki kulturowej, kongresowej i religijnej.
- Kraków oferuje oryginalne, innowacyjne produkty turystyczne, także z zakresu turystyki aktywnej, zdrowotnej, rozrywkowej, edukacyjnej oraz umożliwiającej realizację zainteresowań.
- Niepowtarzalne walory dziedzictwa kulturowego (np. architektoniczne, historyczne, kulturalne) wzbogacone zostały o nowoczesną infrastrukturę oraz nowe obiekty i instytucje, np.: centrum kongresowe, parki tematyczne, nowoczesne stadiony piłkarskie, halę widowiskowo-sportową, centrum wystawienniczo-targowe, obiekty uzdrowiskowe. Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach stało się ważnym celem pielgrzymek i miejscem wielkich zgromadzeń wiernych z całego świata.
- Powstały nowe i wzbogaciły swoją ofertę istniejące muzea i galerie przyczyniając się do powstania wielu nowych produktów przemysłu kulturowego. Kraków przez cały rok jest miejscem elitarnych oraz masowych wydarzeń kulturalnych.
- Duże znaczenie w przestrzeni turystycznej miasta posiadają Stare Miasto i inne dzielnice atrakcyjne turystycznie (Kazimierz, Nowa Huta, Podgórze, Krowodrza i in.).
- Z każdej metropolii europejskiej można do Krakowa wygodnie dotrzeć drogą lotniczą, kolejową lub autostradami.
- Branża turystyczna w mieście i okolicach współpracuje m.in. w ramach Krakowskiego Klastra Turystycznego przyczyniając się do utrzymania konkurencyjności Krakowa na rynku międzynarodowym.
- Dzięki dynamicznemu rozwojowi turystyki, w tym wielu rodzimych firm działających na rynku turystycznym, podniósł się poziom życia mieszkańców miasta.

MISJA TURYSTYCZNA

Dążymy do tego, aby wszystkie potrzeby osób odwiedzających Kraków były zaspokajane na najwyższym poziomie, przy jak najlepszym wykorzystaniu potencjału miasta oraz z korzyścią dla jego mieszkańców.

PRIORYTETY I CELE

A. CEL STRATEGICZNY:

Celem strategicznym SRT w Krakowie do 2013 jest

zwiększenie atrakcyjności turystycznej Krakowa

Jest to jeden z celów rozwoju miasta określonych w Strategii Rozwoju Krakowa.

Główne kierunki rozwoju turystyki w Krakowie do 2013 r. określa 6 priorytetów oraz 13 celów szczegółowych (po 2-3 w ramach poszczególnych priorytetów), których osiągnięcie ma zapewnić realizacja 56 konkretnych zadań.

B. PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. Nowoczesna infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna

1. Rozwój infrastruktury turystycznej.
2. Zwiększenie inwestycji paraturystycznych oraz promocja gospodarcza miasta.

II. Wysoka jakość krakowskiej turystyki

1. Podnoszenie jakości usług turystycznych.
2. Zapewnienie wysokiego poziomu jakości obsługi ruchu turystycznego.

III. Wzmocnienie pozycji Krakowa na rynku turystycznym

1. Podniesienie konkurencyjności wiodących produktów turystycznych Miasta.
2. Wykreowanie nowych produktów turystycznych.
3. Promocja produktów oraz walorów turystycznych.

IV. Wykwalifikowane kadry turystyczne

1. Doskonalenie zawodowe pracowników obsługi ruchu turystycznego.
2. Kształtowanie kadr turystycznych na potrzeby lokalnego rynku pracy.

V. Prognozowanie i programowanie popytu i potrzeb turystycznych

1. Rozwój badań zjawisk turystycznych.
2. Zbudowanie Systemu Monitoringu Turystycznego.

VI. Partnerstwo na rzecz rozwoju turystyki

1. Wspieranie podmiotów życia społecznego i gospodarczego Krakowa w zakresie rozwoju turystyki.
2. Zwiększenie konkurencyjności i potencjału krakowskich przedsiębiorstw turystycznych.



DZIAŁANIA DLA REALIZACJI CELÓW

I. Działania dla realizacji celu I.1.: Rozwój infrastruktury turystycznej

1. Budowa Centrum Kongresowo – Wystawienniczego.
2. Budowa Parku Tematycznego w Nowej Hucie.
3. Utworzenie Muzeum Sztuki Współczesnej wraz z Muzeum Miejsca.
4. Rozwój żeglugi pasażerskiej na Wiśle na odcinku Kraków–Oświęcim.
5. Rozbudowa i modernizacja Portu Lotniczego w Balicach wraz z otoczeniem.
6. Budowa parkingów podziemnych (z uwzględnieniem potrzeb ruchu turystycznego – system P&R) w ramach PPP.
7. Realizacja Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa – Lokalnego Programu Rewitalizacji.
8. Rewitalizacja zespołu fortecznego Twierdzy Kraków.
9. Budowa sieci parków kulturowych.
10. Realizacja programu rozwoju ścieżek rowerowych oraz rewitalizacja i zagospodarowanie Bulwarów Wisły.
11. Modernizacja obiektów Uzdrowiska w Swoszowicach wraz z otoczeniem.
12. Zagospodarowanie obszaru wokół Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie – Łagiewnikach.
13. Modernizacja miejskich stadionów piłkarskich.
14. Budowa wielofunkcyjnej hali widowiskowo-sportowej.
15. Rewitalizacja Obozu Płaszów i wytyczenie ścieżek edukacyjnych na jego terenie.
16. Rewaloryzacja i oświetlenie Kopca Krakusa wraz z otoczeniem.
17. Kompleksowa rewitalizacja Parku Bednarskiego wraz z budową plenerowej kameralnej muszli koncertowej i altany widokowej.

II. Działania dla realizacji celu I.2.: Zwiększenie inwestycji paraturystycznych oraz promocja gospodarcza miasta.

1. Przygotowanie i promocja miejskich ofert inwestycyjnych w zakresie infrastruktury turystycznej i paraturystycznej.

III. Działania dla realizacji celu II.1.: Podnoszenie jakości usług turystycznych.

1. Utworzenie systemu turystycznych znaków jakości (m.in. konkursy, rekomendacje).
2. Rozwój działalności Biura Kongresów (Convention Bureau).
3. Wsparcie branży turystycznej w zakresie wdrożenia znormalizowanych systemów zarządzania jakością.

IV. Działania dla realizacji celu II.2.: Zapewnienie wysokiego poziomu jakości obsługi ruchu turystycznego.

1. Rozwój Sieci Informacji Miejskiej.
2. Utworzenie interaktywnej internetowej sieci informacji turystycznej dostosowanej do potrzeb turystów.
3. Rozwój systemu terenowego oznakowania turystycznego oraz sieci samoobsługowej informacji turystycznej.

V. Działania dla realizacji celu III.1.: Podniesienie konkurencyjności wiodących produktów turystycznych Miasta.

1. Organizacja kulturalnych imprez masowych o znaczeniu międzynarodowym.
2. Wzbogacenie oferty Krakowa w zakresie turystyki religijnej.
3. Kraków miastem konferencji i spotkań – rozbudowa oferty turystycznej.

VI. Działania dla realizacji celu III.2.: Wykreowanie nowych produktów turystycznych.

1. Opracowanie Krakowskiej Księgi Produktu Turystycznego.
2. Po zdrowie i urodę – oferta turystyczna Swoszowic i Matecznego.
3. Utworzenie szlaków krakowskich muzeów.
4. Przygotowanie oferty turystycznej w oparciu o centra rozrywki.
5. Opracowanie propozycji tematycznych zwiedzania miasta.
6. Budowa oferty turystycznej skierowanej do dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi.
7. Budowa produktu – turystyka zainteresowań.
8. Stworzenie turystycznych tras komunikacyjnych.

VII. Działania dla realizacji celu III.3.: Promocja produktów oraz walorów turystycznych.

1. Różnorodna, ukierunkowana działalność promocyjna na rynek zewnętrzny i wewnętrzny.
2. Nawiązanie szerszej współpracy z miastami zaprzyjaźnionymi w celu wymiany doświadczeń i wzajemnej promocji produktów turystycznych.
3. Współpraca z przedsiębiorstwami turystycznymi w zakresie promocji ich ofert.
4. Monitoring skuteczności działań promocyjnych podejmowanych przez Miasto.

VIII. Działania dla realizacji celu IV.1.: Doskonalenie zawodowe pracowników obsługi ruchu turystycznego.

1. Doskonalenie zawodowe pracowników informacji turystycznej, kulturalnej i gospodarczej.
2. Opracowanie i realizacja systemu szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego przewodników miejskich po Krakowie.
3. Szkolenie straży miejskiej, policji, pracowników ochrony i instytucji miejskich w zakresie informacji turystycznej i obsługi ruchu turystycznego (w tym nauka języków obcych).

IX. Działania dla realizacji celu IV.2.: Kształtowanie kadr turystycznych na potrzeby lokalnego rynku pracy.

1. Wsparcie działań dotyczących utworzenia wyższych studiów menadżerskich w zakresie hotelarstwa i gastronomii.
2. Utworzenie giełdy miejsc pracy w sektorze turystycznym.

X. Działania dla realizacji celu V.1.: Rozwój badań zjawisk turystycznych.

1. Prowadzenie badań jakościowych turystyki przyjazdowej do Krakowa.
2. Kontynuacja badań wielkości i struktury ruchu turystycznego przyjazdowego.
3. Waloryzacja przestrzeni miejskiej z punktu widzenia atrakcyjności dla ruchu turystycznego.



XI. Działania dla realizacji celu V.2.: Zbudowanie Systemu Monitoringu Turystycznego.

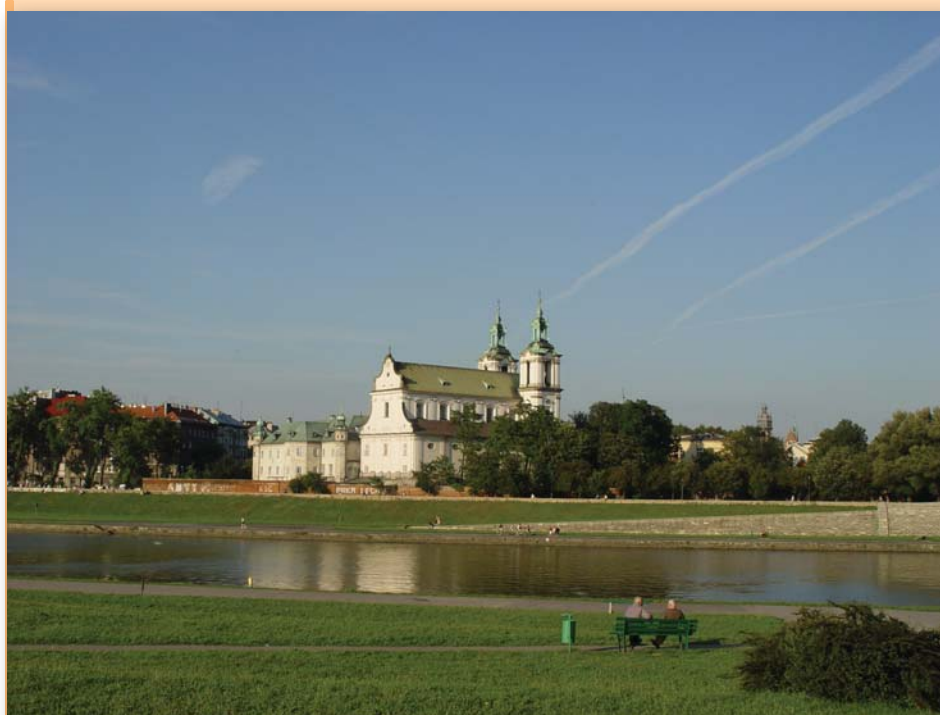
1. Opracowanie narzędzi monitoringu gospodarki turystycznej z uwzględnieniem nowoczesnych metod badawczych.
2. Monitoring oferty turystycznej przyjazdowej do Krakowa w kontekście potrzeb rynku.
3. Monitoring konkurencji – dobre i złe praktyki.
4. Monitoring potrzeb na rynku pracy w usługach turystycznych i okołoturystycznych.

XII. Działania dla realizacji celu VI.1.: Wspieranie podmiotów życia społecznego i gospodarczego Krakowa w zakresie rozwoju turystyki.

1. Powołanie Krakowskiego Forum Turystycznego.
2. Utworzenie Krakowskiego Klastra Turystycznego.
3. Organizacja społecznego Forum Turystyki Przyjazdowej.

XIII. Działania dla realizacji celu VI.2.: Zwiększenie konkurencyjności i potencjału krakowskich przedsiębiorstw turystycznych.

1. Wsparcie działań mających na celu rozwój lokalnych zrzeszeń działających w sektorze turystyki.
2. Realizacja programu doradztwa dla MŚP działających w sektorze turystyki.



WAŻNIEJSZE UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE ROZWOJU TURYSTYKI W KRAKOWIE



UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Rozwój turystyki na szczeblu lokalnym uzależniony jest m. in. od procesów zachodzących poza danym obszarem, na wyższych szczeblach zarządzania terytorialnego i w szerszej skali geograficznej. Na możliwości rozwoju turystyki mają wpływ procesy zachodzące w sferze politycznej, ekonomicznej, demograficznej, technologicznej, a przede wszystkim - ogólne trendy rozwoju turystyki w Polsce i na świecie. Strategia zwraca uwagę na następujące uwarunkowania rozwoju turystyki w Krakowie:

1. Przynależność Polski do Unii Europejskiej:

- nowe źródła prawa stanowiącego podstawę funkcjonowania samorządu lokalnego,
- nowe narzędzia finansowania wspierające realizację celów rozwoju lokalnego w tym rozwoju turystyki przy uwzględnianiu zasad i priorytetów przyjmowanych na szczeblu europejskim,
- ułatwienia w ruchu granicznym z krajami UE,
- poprawa wizerunku i wiarygodności Polski jako celu podróży turystycznej,
- wzrost utrudnień przy przekraczaniu granicy przez obywateli krajów trzecich (m.in. Rosji i Ukrainy),
- otwarcie nieba nad Polską dla tanich przewoźników lotniczych.

2. Postępujący proces postrzegania turystyki jako ważnego sektora gospodarki przez instytucje tworzące prawo na szczeblu europejskim i krajowym, co skutkuje zwiększaniem funduszy Unii Europejskiej na realizację inwestycji turystycznych.

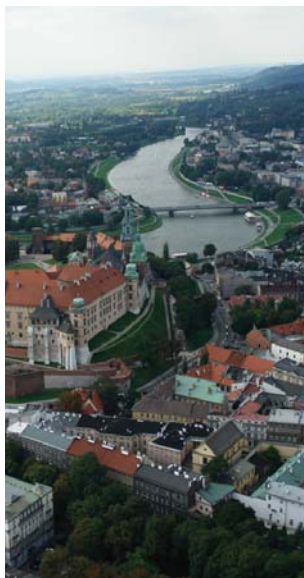
3. Zmiany w krajowych aktach prawnych i polityce Państwa, m.in:

- przenoszenie kompetencji ze struktur państwowych do samorządów (ustawa o usługach turystycznych),
- działalność instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie polityki turystycznej Państwa (Departament Turystyki w Ministerstwie Gospodarki, Polska Organizacja Turystyczna) wspiera rozwój turystyki na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Ważniejsze obowiązujące w Polsce akty prawne związane z działalnością w turystyce zamieszczono na końcu broszury.

4. Kraków jest obecnie jednym z najważniejszych ośrodków turystycznych w kraju. Dalszy rozwój Krakowa pod tym względem jest jednak uzależniony od decyzji zapadających na szczeblu krajowym, podejmowanych przez instytucje nie związane bezpośrednio z turystyką (np. rozbudowa portu lotniczego w Balicach, budowa autostrad i dróg szybkiego ruchu łączących Kraków z innymi miastami, np. z Rzeszowem, Zakopanem).

5. Działania władz Krakowa jako stolicy regionu powinny być wspierane przez działania podejmowane na szczeblu województwa małopolskiego. Władze regio-



nalne mogą być partnerem Miasta w realizacji wspólnych inwestycji lub podejmowaniu innego rodzaju działań aktywizujących rozwój turystyki, szczególnie tych, które jednocześnie wzmacniają funkcje metropolitalne miasta i przyczyniają się do podniesienia rangi regionu. Spowoduje to bardziej racjonalne wydatkowanie środków i większe efekty działań.

6. Globalizacja w obszarze działalności gospodarczej powoduje konieczność zmierzenia się z konkurencją przedsiębiorstw zagranicznych, jednocześnie stwarza też szansę poszerzenia aktywności firm krajowych, w tym krakowskich, o rynki międzynarodowe.

7. Dynamiczny wzrost popytu na usługi turystyczne (podwojenie do 2010 r.)

8. Chiny dołączyły do grupy krajów, z których na rynku światowym najczęściej pochodzą turyści (do Niemiec, Japonii i USA).

9. Wielkie perspektywy rozwoju turystyki młodzieżowej (70% ruchu turystycznego) otwiera się zwłaszcza dla krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

10. Większa skala oddziaływania na szczeblu lokalnym trendów o zasięgu globalnym, np. upowszechnienie technologii informatycznych i telekomunikacyjnych, w szczególności Internetu zmniejsza rolę pośredników w organizowaniu podróży, obniża koszty prowadzenia kampanii promocyjnych i informacyjnych. Internet nie tylko jest źródłem informacji, ale zaczyna odgrywać coraz większą rolę przy zakupie produktów turystycznych.

11. Niektóre kierunki zmian na międzynarodowym rynku turystycznym:

- wzrost zapotrzebowania na kompleksowe usługi transportowe i szybki dostęp do obszarów recepcji turystów,
- wzrost częstotliwości podróży przy mniejszym wzroście liczby osób odbywających podróże,
- wzrost zainteresowania turystyką miejską, zwłaszcza turystyką kulturową, która stanowi jedną z podstawowych form turystyki w Krakowie,
- spadek popytu na produkty standardowe i wzrost zapotrzebowania na autentyczność, indywidualizm i wrażenie wyjątkowości,
- wzrost świadomości ekologicznej oraz znaczenia zdrowego stylu życia,
- wzrost popytu na podróże integrujące elementy kultury, historii oraz aktywności sportowej i odnowy biologicznej, rozrywki, jak również elementy edukacyjne, możliwości rozwoju duchowego oraz realizacji zainteresowań,
- wzrost udziału turystów zorientowanych bardziej na produkt niż region, co zwiększa znaczenie specyficznych segmentów rynku i tworzenia oryginalnych produktów turystycznych,
- wzrost atrakcyjności miejsc łączących historyczne dziedzictwo z nowoczesnością i innowacyjnością,
- wzrost znaczenia jakości usług, bezpieczeństwa podróży, w kształtowaniu oferty rynkowej,
- wzrost zapotrzebowania na wykwalifikowanych animatorów wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych oraz sprawny system informacji turystycznej dostarczający potrzebnych informacji na każdym etapie realizacji wyjazdu.

12. Zwiększanie liczby podejmowanych podróży przy jednoczesnym skracaniu czasu ich trwania.

13. Najdynamiczniej wzrastającą grupą turystów stają się osoby w wieku poprodukcyjnym, najczęściej dobrze wykształcone i dobrze sytuowane, co powoduje wzrost ich zainteresowania ofertą wysokiej jakości.

14. Światowe i krajowe prognozy dotyczące zmian wielkości ruchu turystycznego są korzystne i przewidują stały wzrost. Zakłócenie tempa wzrostu lub zmian jego struktury (m. in. geograficznej) może nastąpić na skutek wystąpienia niekorzystnych zjawisk ekonomicznych (kryzysy gospodarcze w krajach stanowiących ważne źródło ruchu turystycznego dla regionu, kryzysy ogólnoświatowe – np. paliwowy), politycznych (np. akty terroryzmu) lub naturalnych (np. kataklizmy, epidemie).

15. Bogacenie się społeczeństwa polskiego powoduje wzrost krajowej konsumpcji w zakresie usług turystycznych oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych i ogólnego poziomu wykształcenia i kultury.

16. Dostępność komunikacyjna Krakowa uzależniona jest m.in. od realizacji inwestycji o charakterze strategicznym, takich jak rozbudowa lotniska w Balicach, modernizacja i rozbudowa dróg dojazdowych, ograniczanie liczby regionalnych połączeń kolejowych, przy jednoczesnym wzroście ruchu przyjazdowego. Decyzje dotyczące realizacji tych inwestycji nie należą jednak do samorządu miejskiego, ale innych podmiotów.





WAŻNIEJSZE UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE ZASOBY TURYSTYCZNE KRAKOWA

Możliwości rozwoju turystyki w Krakowie zależą w znacznym stopniu od atrakcyjności turystycznej miasta, którą tworzą walory turystyczne (przyrodnicze i pozaprzyrodnicze), infrastruktura turystyczna i uzupełniająca oraz dostępność komunikacyjna warunkująca możliwość dotarcia do danego obszaru. Walory oraz istniejąca infrastruktura tworzą podstawową ofertę, na bazie której powstają produkty turystyczne, tworzone z myślą o turystach mających różne motywacje i cele podróży. Z tego punktu widzenia zwraca się uwagę na następujące warunki rozwoju turystyki w Krakowie:

I. MODA NA KRAKÓW

Kraków jest jednym z najważniejszych ośrodków turystycznych w kraju ze względu na bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne, coraz wyżej oceniane także przez turystów zagranicznych. Walory te są w chwili obecnej najważniejsze, jednak nie tylko one stanowią o atrakcyjności miasta. Warto zwrócić uwagę na dużą liczbę instytucji kultury oraz imprez kulturalnych organizowanych w mieście.

Kraków jest postrzegany przez turystów jako jedno z najbardziej atrakcyjnych miejsc w Europie. Świadczy o tym np. doroczny ranking amerykańskiego czasopisma „Travel + Leisure”, które głosami swych czytelników (około 5 mln) uznało Kraków za piąte miasto w Europie pod względem atrakcyjności turystycznej. Amerykańska organizacja Project for Public Spaces, zajmująca się rewitalizacją przestrzeni miejskich, uznała krakowski Rynek Główny za najlepszy plac miejski na świecie w 2005 roku. Amerykański gigant na rynku turystycznym, agnecja Orbitz, zaliczyła Kraków do siedmiu najmodniejszych miast świata w 2006 roku. W tej grupie znalazło się jeszcze tylko jedno miasto europejskie.

W ocenie turystów na pierwszy plan wysuwają się atrakcje o charakterze niematerialnym, takie jak gościnność mieszkańców i „atmosfera” miasta. Ważną rolę odgrywają zasoby społeczne, w tym znane postaci życia kulturalnego, społecznego i politycznego. Nazwa miasta jest znana na świecie i stanowi swoistą markę.

Te i wiele innych elementów atrakcyjności turystycznej miasta generują zainteresowanie Krakowem zarówno ze strony turystów krajowych jak i zagranicznych, przekładające się na niezwykle dynamiczny w ostatnich czterech latach wzrost liczby turystów odwiedzających miasto (ok. 20-40% rocznie) osiągając w 2006 r. poziom 4,3 mln osób korzystających z noclegów. Poza tym ok. 3,7 mln osób odwiedziło miasto szukając noclegu w innym miejscu.

Według szacunków Małopolskiej Organizacji Turystycznej odwiedzający miasto w 2006 r. pozostawili tu 3,5 mld zł.

Rok	Liczba turystów (w mln)	Liczba odwiedzają- cych (w mln)	Szacunkowa suma wydatków (w mld zł)
2001	1,0	4,0	b.d.
2002	1,1	4,5	b.d.
2003	1,2	5,5	1,8
2004	1,5	6,4	2,0
2005	3,1	7,1	2,4
2006	4,36	8,0	3,5

Znaczna liczba turystów jako główne atrakcje turystyczne wskazuje Rynek Główny i Wawel. Poza Starym Miastem i Kazimierzem wymieniane są m.in.: miejsca związane z Janem Pawłem II, Rydlówka w Bronowicach, Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, Sanktuarium Krzyża Świętego w Mogile, Nowa Huta, Zakrzówek, Galeria Kazimierz, ZOO, Ogród Botaniczny, kopce – zwłaszcza Wandy i Kraka.



II. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

W skali europejskiej Kraków posiada strategiczne położenie komunikacyjne, łącząc główne szlaki turystyczne i tranzytowe (wschód – zachód, północ – południe). Stosunkowo niewielka odległość od innych środkowoeuropejskich miejskich centrów turystycznych (Praga – 525 km, Budapeszt – 385 km, Wiedeń – 430 km, Bratysława – 360 km) stwarza możliwość włączenia miasta do tras wycieczek objazdowych po Europie Środkowej i Wschodniej.

POŁĄCZENIA DROGOWE:

Najważniejszym drogowym połączeniem międzyregionalnym Krakowa jest autostrada A-4 łącząca Kraków przez Katowice i Opole z Wrocławiem (o łącznej długości 290 km). Umożliwia ona wygodne połączenie z innymi miastami południowej Polski, a także z Niemcami i innymi państwami Europy Zachodniej.

Planuje się budowę nitki autostradowej w kierunku wschodnim, łączącej Kraków z Tarnowem (2007-2013), a docelowo z granicą państwową Ukrainy. Częścią połączenia autostradowego na kierunku wschód-zachód jest południowa obwodnica Krakowa. Rozbudowę drugiej części obwodnicy, która połączy od północy, kolejne newralgiczne arterie komunikacyjne miasta, zaplanowano w ramach krajowych inwestycji drogowych finansowanych z budżetu państwa na lata 2010-15.



Do chwili dokończenia inwestycji autostradowych podróży korzystają na kierunku wschód – zachód z dróg krajowych: (nr 4 i nr 44)

■ nr 4: Zgorzelec (Granica Państwa) – Wrocław – Katowice – Kraków – Przemyśl – Medyka (Granica Państwa),

■ nr 44: (Gliwice – Tychy – Oświęcim – Zator – Skawina – Kraków),

Natomiast na kierunku północ-południe z dróg krajowych: (nr 7, nr 79 i nr 94)

■ nr 7: Gdańsk – Warszawa – Kielce – Kraków – Rabka – Chyżne (Granica Państwa),

■ nr 79: Warszawa – Sandomierz – Kraków – Chrzanów – Katowice – Bytom,

■ nr 94: Krzywa (Granica Państwa) – Legnica – Wrocław – Opole – Bytom – Olkusz – Kraków – Balice.

POŁĄCZENIA KOLEJOWE:

Usytuowanie Krakowa sprawia, że miasto pełni rolę punktu przesiadkowego. Zbiegają się tu podmiejskie ciągi komunikacyjne z całego województwa i rozpoczynają się podróże na teren całej Polski.

Miasto posiada dogodne, bezpośrednie połączenia kolejowe ze wszystkimi większymi miastami w Polsce (np.: podróż pociągiem InterCity z Warszawy zajmuje 2,5 godz.), a także z Berlinem, Budapesztem, Bukaresztem (od czerwca do sierpnia pociąg kursuje również do Warny), Hamburgiem, Kijowem (od czerwca do sierpnia pociąg kursuje także do Odessy), Lwowem, Pragę, Wiedniem, Żiliną.

KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA:

Otwarcie nowego dworca autobusowego wybudowanego w bezpośrednim sąsiedztwie dworca kolejowego tworzy bardzo dogodne dla turystów połączenie komunikacyjne z centrum miasta. Turysta przyjeżdżający jak i wyjeżdżający z Krakowa ma możliwość skorzystania z tzw. komunikacji mieszanej (tj. z kolei, autobusu i samolotu dzięki szynowemu połączeniu z lotniskiem w Balicach).

Poza 45 połączeniami lokalnymi (m.in. w kierunku Cieszyna, Zakopanego, Limanowej, Miechowa i Oświęcimia) z Krakowa można dojechać autobusem linii regularnej na Mazury (Giżycko przez Warszawę) oraz na Pomorze (Kołobrzeg, Pobierowo i Ustka) przez Wielkopolskę. Firmy przewozowe realizują także połączenia międzynarodowe m.in. do: Amsterdamu, Antwerpii, Brandisi (Italia), Bredy, Brukseli, Dublina, Freiburga, Flensburga, Genui, Hamburga, Koln, Kopenhagi, Londynu, Madrytu, Manchesteru, Mińska, Murcii (Hiszpania), Neapolu, Oslo, Paryża, Patry (Grecja), Rotterdamu, Rzymu, Tallina, Turynu, Wiednia, Wilna i Zurychu.

POŁĄCZENIA LOTNICZE:

Spektakularny sukces w turystyce w ostatnich latach Kraków zawdzięcza żywo i rozwijającym się nowym połączeniom lotniczym realizowanym z Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II w Balicach. Port położony jest na zachód od Krakowa w odległości 11 km od centrum miasta, na terenie gminy Zabierzów. Prowadzą do niego cztery niezależne drogi, lotnisko posiada również bezpośredni zjazd z autostrady A4. W promieniu 100 km od lotniska mieszka 7,9 mln osób. To najwięcej ze wszystkich lotnisk w Polsce.

Z chwilą otwarcia nieba nad Polską dla tanich linii lotniczych w 2004 r. rozpoczął się żywiołowy wzrost ruchu pasażerskiego w podkrakowskich Balicach.

ILOŚĆ PASAŻERÓW LOTNISKA W BALICACH (W MLN)

2002	2003	2004	2005	2006
0,5	0,59	0,85	1,6	2,2 (stan na rok 2007)

Przewoźnicy twierdzą, że turyści stanowią 60% pasażerów.

Dwudziestu przewoźników realizuje połączenia z 54 lotniskami w 50 miastach na świecie.

Poza przewoźnikami narodowymi są wśród nich niskokosztowe firmy lotnicze: SkyEurope, Ryanair, EasyJet, Germanwings, WizzAir, Centralwings, Norwegian Air, Jet-2.

Prognozy MPL Kraków – Balice zakładają, że ruch pasażerski podwoi się do 2015 roku. Natomiast według badań *HNTF Corporation* wykonanych na zlecenie *U.S. Tarde and Development Agency* wielkość przewozów pasażerskich na lotnisku w Balicach w 2015 r. będzie się kształtować na poziomie 3,8 mln. osób.

STRUKTURA WYKORZYSTYWANYCH ŚRODKÓW TRANSPORTU W TRAKCIE PRZYJAZDU DO KRAKOWA
(NA PODST. MOT)

Środek transportu	Odsetek turystów (w %)			
	2003	2004	2005	2006
Samolot	10	16	21	38
Autokar	20,5	23	26	17
Samochód	43,5	34	26	27
Pociąg	21	20	17	13
Autobus linii regularnej	3,5	6	8	3
Inny	1,5	1	1	2

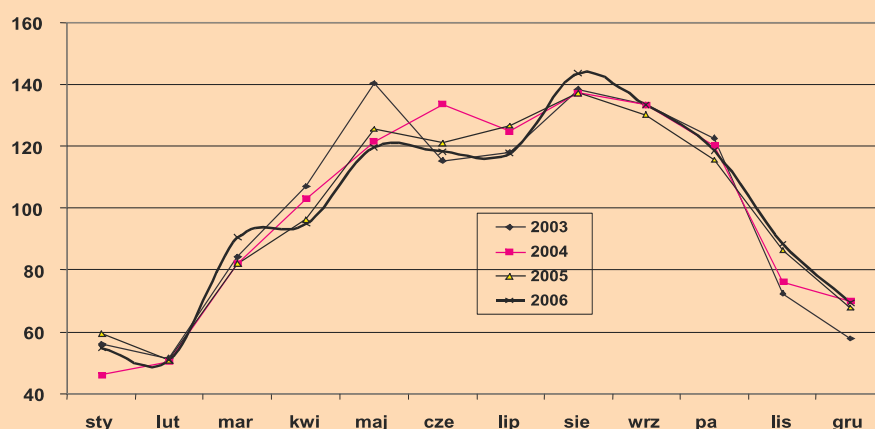


III. SEZONOWOŚĆ RUCHU TURYSTYCZNEGO W KRAKOWIE

Warunki klimatyczne wpływają na sezonowość ruchu turystycznego, gdyż spacer po mieście stanowi częsty sposób spędzania czasu w Krakowie.

- Średnia roczna temperatura powietrza w Krakowie wynosi 8,1°C,
- Zima trwa tu ok. 70 dni, a lato - 100 dni,
- Średnia roczna suma opadów wynosi 665 mm,
- Największe miesięczne sumy opadów wykazuje lipiec (ok. 100 mm), najmniej - styczeń lub luty (29 mm),
- Średnia roczna liczba dni z opadem w roku wynosi 170 dni, z czego najwięcej w czerwcu i lipcu - średnio po 15 dni, a najmniej we wrześniu i październiku - po 11 dni,
- Opady śniegu notuje się od października do kwietnia (ok. 80% w styczniu),
- Pokrywa śnieżna występuje przez 65 dni w roku, przeważnie między 1. dekadą grudnia a 3. dekadą marca,
- Najwięcej dni bezchmurnych występuje we wrześniu, najmniej - zimą.
- Przeważa wiatr zachodni i pld.- zach.

WSKAŹNIK SEZONOWOŚCI W LATACH 2003-2006 - TURYSŤCI OGÓŁEM



Warunki klimatyczne Krakowa powodują, że sezon rekreacyjny trwa w mieście w przybliżeniu od kwietnia do końca października. Choć temperatura powietrza najwyższa jest latem, częste występowanie opadów w czerwcu, a zwłaszcza w lipcu, pogarsza warunki dla wypoczynku i organizacji imprez plenerowych. Szczególnie korzystne warunki występują we wrześniu z uwagi na największą liczbę dni bezchmurnych i dni bez opadów.



IV. USŁUGI

Trzonem tego, co nazywa się produktem turystycznym są usługi. Tworzenie i oferowanie produktu turystycznego jest nierozdzielnie związane z kształtowaniem bazy materialnej służącej świadczeniu tych usług. Bez rozwoju bazy usługowej (transport, noclegi, wyżywienie) wzrost ruchu turystycznego – mimo niezaprzeczalnych walorów otoczenia – jest niemożliwy.

Na skutek dynamicznego rozwoju w ostatnich latach, Kraków posiada obecnie dobrze rozwiniętą bazę noclegową i gastronomiczną oferującą szeroki przekrój cen, standardu i zakresu świadczonych usług. Niektóre dane w tabeli poniżej.

NOCLEGI

Rok	Liczba miejsc noclegowych (w nawiasie m. sezonowe) (w tys.)	Liczba obiektów noclegowych	Ilość hotelu
2001	12,0	127	49
2002	16,5	140	62
2003	b.d.	150	69
2004	20	180	80
2005	25	240	93
2006	31 (6,8)	295	106

W ok. 300 obiektach noclegowych Krakowa mieści się w sezonie letnim co najmniej 31 tys. miejsc noclegowych, z czego 15,5 tys. w obiektach hotelarskich i tyle samo w obiektach niestawiających się o kategoryzację.

Oprócz tego w promieniu 75 km od centrum miasta działa przynajmniej 35 hoteli 1-4 gwiazdkowych dysponujących ponad 1 tys. pokoi.

Warto zwrócić uwagę, że wraz z dynamicznym wzrostem liczby hoteli (podwojenie liczby w ciągu pięciu lat) wzrasta też stopień wykorzystania ich miejsc noclegowych i pokoi.

STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH I POKOI W HOTELACH KRAKOWA

(DANE GUS)

Rok	Liczba hotelu	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych (w %)	Stopień wykorzystania pokoi (w %)
2001	49	40,9	42,5
2002	62	36,8	42,8
2003	69	37,8	41,1
2004	80	44	50,3
2005	93	54	62,2
2006	106	54	62,5





Gastronomia

W Krakowie działa ok. 3,1 tys. lokali gastronomicznych (w tym prawie 500 restauracji, 250 barów szybkiej obsługi, 1600 kawiarni i barów, 60 stołówek, 500 firm cateringowych) oraz ponad 400 zakładów małej gastronomii. Zaspokaja to potrzeby turystów odwiedzających miasto.

Baza gastronomiczna w Krakowie jest bardzo dobrze rozwinięta, szczególnie w obszarach obecnej koncentracji ruchu turystycznego (Stare Miasto i Kazimierz). Lokale gastronomiczne koncentrują się także w obrębie centrów handlowych oraz wzdłuż głównych dróg dojazdowych do centrum miasta. Oprócz lokali serwujących dania kuchni polskiej, funkcjonują lokale proponujące kuchnie: francuską, włoską, węgierską, grecką, meksykańską, orientálną (chińską, japońską, wietnamską, indyjską), afrykańską, niemiecką oraz żydowską i in. Stanowią one ważny element tworzący atmosferę miasta. Pobyty w restauracjach i kawiarniach jako sposób spędzania czasu, wskazuje ponad 60% turystów, zaś ok. 1/3 turystów uważa korzystanie z usług gastronomicznych za podstawowy element pobytu w mieście.

Krakowska Karta Turystyczna

Karta dwu- i trzydniowa upoważnia do bezpłatnych przejazdów w autobusach i tramwajach miejskich oraz do bezpłatnych wstępów do 32 krakowskich muzeów i ich oddziałów. Posiadacze karty korzystają także z systemu rabatów w wybranych restauracjach i sklepach oraz na wycieczki lokalne. Kartę oferują punkty informacji turystycznej niektóre hotele i biura podróży.

Sieć Informacji Miejskiej (SIM)

Sieć składa się obecnie z 7 punktów informacji turystycznej: Wieża Ratuszowa, Międzynarodowy Port Lotniczy w Balicach, ul. Szpitalna 25, ul. św. Jana 2, ul. Józefa 7, os. Słoneczne 16 oraz Pawilon Wyspiański 2000 przy pl. Ww. Świętych. SIM tworzy zintegrowany system informacji turystycznej i kulturalnej. Inne punkty świadczące usługi informacji turystycznej to: Biuro Jordan, Biuro Promocji i Sprzedaży Kopalni Soli „Wieliczka”, Centrum Informacji Turystycznej i Zakwaterowania, Diecezjalne Centrum Informacji i Małopolskie Centrum Informacji Turystycznej.

Przewodnicy miejscy

Kraków jest jednym z dziesięciu miast w Polsce, w których jako przewodnicy turystyczni działać mogą jedynie osoby, które spełniają warunki określone w ustawie o usługach turystycznych i aktach wykonawczych do niej, tzn. zdobyły stosowne uprawnienia. Organizowaniem kursów zajmuje się m. in. Stowarzyszenie Oświatowe Zamek Królewski w Krakowie, Agencja Turystyczna Gaja, Agencja Usług Przewodnickich i Turystycznych Renesans, Agencja Usług Turystycznych Palatium. Uprawnienia do oprowadzania wycieczek po Krakowie posiada obecnie ok. 900 osób.

Biura turystyczne

W Centralnej Ewidencji Organizatorów i Pośredników Turystycznych w Ministerstwie Gospodarki i Pracy (stan na rok 2007) znajdowało się 382 biur podróży z siedzibą w Krakowie (pośrednicy lub organizatorzy imprez turystycznych). Liczba ta nie obejmuje agencji turystycznych, zajmujących się sprzedażą gotowych imprez turystycznych lub pojedynczych usług.

Z punktu widzenia rozwoju turystyki w Krakowie największe znaczenie mają biura zajmujące się turystyką przyjazdową. Członkami Forum Turystyki Przyjazdowej działającym przy Polskiej Organizacji Turystycznej są 22 biura z Krakowa (Atana Travel, Delta Travel, Demel, Excalibur Tours, Express Travel, Grupa A-05, Haxel Adventure Tours, Intercrac Travel, Jan-Pol, Jordan, Krakus, Lumico, Marco der Pole, New World, Orbis Travel, Osti, Point Travel DMC, Start BTP, Top Travel Service, Tour Development Group, Wędrowiec, Visit.pl).

Pośród członków Krakowskiej Izby Turystyki jest ok. 90 biur podróży.

Jakość usług turystycznych

Dobrowolny udział przewodników miejskich w dorocznym Konkursie na „Przewodnika Lata” oraz restauratorów w Akcji Rekomendacji Krakowskich Restauracji organizowanych przez Urząd Miasta Krakowa świadczy o tym, że podmioty te nie boją się oceny swych usług. Udział w konkursach traktują też jako okazję do podnoszenia jakości tych usług.





Na jakość świadczonych w Krakowie usług turystycznych, zwłaszcza w gastronomii, mogą negatywnie wpływać wyjazdy personelu do innych krajów UE. Poziom wynagrodzeń w hotelach i restauracjach w stosunku do przeciętnego poziomu wynagrodzeń w innych przedsiębiorstwach w Krakowie jest bowiem bardzo niski.

V. WALORY TURYSTYCZNE

Kraków posiada bogate i zróżnicowane walory turystyczne, na które składa się głównie dziedzictwo historyczne i oferta kulturalna, ale także walory przyrodnicze i społeczne. Zasoby turystyczne Krakowa pozwalają na realizację wszystkich form turystyki typowych dla turystyki miejskiej, zwłaszcza kulturowej i biznesowej (w tym konferencyjnej). Ważnym celem przyjazdów jest również turystyka religijna. Miasto jest ponadto celem przyjazdów wypoczynkowych (rekreacyjnych). Wzrasta znaczenie form turystyki takich jak: edukacyjna (w tym realizacji zainteresowań), rozrywkowa, aktywna oraz zdrowotna.

Dobra kultury

Kraków posiada największy w skali Polski zasób dóbr kultury o najwyższych wartościach historycznych i artystycznych. Tworzy go:

- Wawel z Zamkiem Królewskim i katedrą,
- 10 układów i zespołów urbanistycznych, w tym 5 dawnych miast (Kraków, Kazimierz, Kleparz, Podgórze i Nowa Huta),
- 37 układów ruralistycznych – dawnych wsi – w większości powstałych w średniowieczu,
- 93 obiekty i zespoły rezydencjonalne,
- 95 obiektów i zespołów sakralnych (w tym unikalny w skali europejskiej zespół 7 bożnic),
- 180 budowli użyteczności publicznej,
- 4 kopce,
- 17 zabytkowych cmentarzy,
- 24 parki i obszary zieleni zabytkowej,
- relikty systemów obronnych z różnych epok, w tym 184 obiekty militarne związane z austriacką Twierdzą Kraków,
- 42 obiekty i zespoły przemysłowe,
- 481 kapliczek, figur i krzyży przydrożnych.

Wnętrza budowli kryją ponad 25 tys. dzieł sztuki, stanowiących ich wystrój i wyposażenie, z czego około 17 tys. znajduje się w kolekcjach prywatnych i licznych muzeach.

Potwierdzeniem wartości dziedzictwa historycznego Krakowa w skali międzynarodowej było wpisanie historycznego centrum miasta w 1978 r. na pierwszą Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Autentyczność historycznego układu urbanistyczno-architektonicznego Krakowa, ukształtowanego w ciągu tysiącletniej historii i stanowiącego jeden z czołowych kompleksów artystyczno-kulturalnych Europy spowodowała, że został on uznany za pomnik historii. Ten pomnik zajmuje 678,34 ha (tj. 2,07% terytorium miasta), koncentrując najstarsze układy historyczne i najcenniejsze obiekty zabytkowe, stanowiące 86% zasobów wpisanych do rejestru zabytków.

Pośród 41 muzeów i ich oddziałów najważniejsze to:

- Najczęściej odwiedzany przez turystów jest Zamek Królewski na Wawelu.
- Muzeum Narodowe w Krakowie, założone w 1879 r. (najstarsze w Polsce) – posiada jedną z najważniejszych i najciekawszych kolekcji w Europie, na którą składa się bogaty zbiór ok. 780 tys. eksponatów, dzieł sztuki polskiej, europejskiej i pozaeuropejskiej. Oprócz Gmachu Głównego w skład muzeum wchodzi oddziały: Muzeum Książąt Czartoryskich (z obrazem Leonarda da Vinci „Dama z Gronostajem”), Dom Jana Matejki, Dom Józefa Mehoffera, Muzeum Stanisława Wyspiańskiego w Kamienicy Szołayskich, Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego, Pałac Biskupa Erazma Ciołka, Galeria Sztuki Polskiej XIX w. w Sukiennicach.
- Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, powstałe w 1994 r., prezentujące zbiory sztuki japońskiej oraz czasowe wystawy sztuki i techniki japońskiej.
- Muzeum Historyczne Miasta Krakowa (utworzone w 1899 r.), pierwsza placówka w Polsce zajmująca się gromadzeniem pamiątek związanych z historią polityczną i gospodarczą oraz sztuką, tradycjami i zwyczajami mieszkańców miasta. Zajmuje się m.in. organizacją Konkursu Szopek Krakowskich. Muzeum prowadzi działalność w 11 oddziałach:
 - Pałac Krzysztofora (pamiątki z dziejów i kultury Krakowa),
 - Dom Pod Krzyżem (pamiątki z dziejów teatru w Krakowie),
 - Domu Śląski (eksponaty związane z działalnością okupanta niemieckiego i ruchu oporu na terenie Polski południowej w latach 1939-1945),
 - Wieża Ratuszowa (pamiątki dotyczące historii miasta, wystawy czasowe współczesnych malarzy krakowskich),
 - Celestat (eksponacja z „Dziejów Krakowskiego Bractwa Kurkowego”),
 - Zwierzyniecki Salon Artystyczny (wnętrze mieszkania robotniczego z początków XX w.),
 - Stara Synagoga (eksponacja poświęcona historii i kulturze Żydów krakowskich),
 - Kamienica Hipolitów (eksponacja „Mieszczkański Dom” – wnętrza od XVII do XIX w.),
 - Barbakan – jeden z najciekawszych przykładów średniowiecznej architektury obronnej,
 - Apteka pod Orłem przy Placu Bohaterów Getta (dawna apteka T. Pankiewicza mieści wystawę poświęconą tragicznym wydarzeniom holokaustu w Krakowie),
 - Dzieje Nowej Huty (os. Słoneczne 16).
- Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Collegium Maius – najstarsze muzeum w Krakowie (wnętrze i wyposażenie najstarszego budynku uniwersyteckiego w Polsce oraz inne zbiory, z których do najcenniejszych należą zbiory dawnych instrumentów naukowych).

W Krakowie działają też muzea: Archeologiczne, Archidiecezjalne, Czynu Niepodległościowego, Czynu Zbrojnego, Etnograficzne im. Seweryna Udzieli, Farmacji UJ, Geologiczne PAN, Geologiczne UJ, Historii Armii Krajowej, Historii Fotografii, Inżynierii Miejskiej, Katedralne, Lotnictwa Polskiego, Młodej Polski, Przyrodnicze PAN, Starego Teatru, Zoologiczne UJ, Botaniczne UJ oraz Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora CRICOTEKA, Dworek Jana Matejki w Krzesławicach i in.





Głównie galerie sztuki są to galerie malarstwa i grafiki, w mniejszym stopniu rzeźby, fotografii i sztuki użytkowej. W większości prezentują polską sztukę współczesną, w tym tworzoną przez artystów wywodzących się z Krakowa. Oprócz działalności wystawienniczej odbywają się w nich spotkania autorskie, odczyty, seminaria, warsztaty.

Do najbardziej znanych krakowskich galerii należą: Galeria Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki, Galeria Plakatu, Galeria Związku Polskich Artystów Plastyków, Galeria Związku Polskich Artystów Fotografików, Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych Pałac Sztuki, Galeria Grupa Krakowska Krzysztofory, Galeria Zderzak, Galeria Starmach, Galeria Rękawka, Galeria Autorska Andrzeja Mleczki.

Aktywną działalność wystawienniczą prowadzą Międzynarodowe Centrum Kultury, Centrum Kultury Żydowskiej, Muzeum Galicja, Nowohuckie Centrum Kultury.

Najwięcej galerii i innych instytucji wystawienniczych zlokalizowanych jest na terenie Starego Miasta lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

W ostatnim okresie znaczna liczba powstała w dzielnicach Kazimierz. Nieliczne znalazły swoje miejsce w dzielnicach Podgórze i Nowa Huta.

Instytucje kultury

Do najważniejszych instytucji kultury prowadzących działalność w Krakowie należy zaliczyć:

- 12 teatrów: Stary im. H. Modrzejewskiej, im. J. Słowackiego, Ludowy, Bagatela, scena PWST, Groteska, STU, KTO, Łaźnia Nowa, Molier, Scena Teatru Zależnego Politechniki Krakowskiej i Teatr 38,
- 5 instytucji muzycznych: Filharmonia Krakowska (Kwintet Dęty Filharmoników Krakowskich, Philharmonia Quintet oraz kwartet smyczkowy Amar Corde), Opera Krakowska (8-12 spektakli w miesiącu), Orkiestra Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa „Sinfonietta Cracovia”, Zespół Capella Cracoviensis (organizator m.in. Międzynarodowego Festiwalu „Muzyka w Starym Krakowie”), Krakowska Opera Kameralna (organizuje m.in. Letni Festiwal Ars Cameralis),
- 14 tzw. grup teatralnych,
- Centra kultury innych narodów: włoskie, niemieckie, francuskie, żydowskie.

Walory społeczne

- sławni krakowianie: Wisława Szymborska, Sławomir Mrożek oraz znani aktorzy. Z Krakowem związani byli i są z miastem kojarzeni Jan Paweł II oraz Czesław Miłosz i Tadeusz Kantor.
- 18 wyższych uczelni (ok. 160 tys. studentów) w tym:
Uniwersytet Jagielloński (ok. 500 profesorów tytularnych) najstarszy uniwersytet w kraju, kształci ponad 41 tys. studentów, Akademia Sztuk Pięknych, Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna, Akademia Ekonomiczna, Akademia Górniczo-Hutnicza stawiają Kraków w czołówce ośrodków akademickich.

Siedziby konsulatów

- generalnych: Austrii, Francji, Słowacji, Niemiec, Rosji, Stanów Zjednoczonych, Ukrainy i Węgier
- honorowych: Wielkiej Brytanii, Turcji, Norwegii, Japonii, Litwy, Włoch, Peru, Meksyku, Brazylii, Danii, Estonii i Szwecji.

Baza konferencyjna

Największe sale konferencyjne w Krakowie posiadają obecnie krakowskie uczelnie wyższe:

- w Akademii Ekonomicznej aula mogąca pomieścić 1500 osób,
- Sala Amfiteatralna w Auditorium Maximum UJ na 1200 osób,
- Aula w kompleksie budynków Kampusu UJ na 400 osób,
- Hala ekspozycyjna Targów w Krakowie (max. pojemność 1500 osób),
- Salami konferencyjnymi o pojemności kilkuset miejsc dysponują m.in. hotele: Crown Piast Hotel & Park (300 miejsc), Sheraton (310 miejsc), Sympozjum (300 miejsc), Novotel Centrum (180 miejsc),
- Obiekty zabytkowe, np. Teatr im. J. Słowackiego (sala na 489 osób), a także Zamek Królewski na Wawelu (blisko 280),
- Sale udostępnia także Park Wodny (maks. 500 miejsc) i Nowohuckie Centrum Kultury (700 i 550 miejsc).

Obiekty targowe

W Krakowie działają przede wszystkim dwa podmioty zajmujące się organizacją imprez targowych w oparciu o posiadaną infrastrukturę: Targi w Krakowie Sp. z o.o. oraz Centrum Targowe Chemobudowa Kraków S.A.

- Targi w Krakowie dysponują obecnie największą w mieście, nowoczesną salą wystawienniczą o pow. 6 tys. m² zlokalizowaną przy ul. Centralnej, w strefie przejściowej pomiędzy centrum miasta a Nową Hutą, w sąsiedztwie ważnych dróg dojazdowych. Konstrukcja obiektu umożliwia wjazd do wewnątrz nawet dużym samochodom i dźwigom. Do stałego kalendarza targów weszły m. in.: Targi Książki (październik), HORECA (listopad), Targi Edukacyjne (marzec), Targi Antykwaryczne i Sztuki Współczesnej (czerwiec), Wiosenne Targi Motoryzacyjne (kwiecień).
- Centrum Targowe Chemobudowa zlokalizowane w dzielnicy Zabłocie dysponuje nowoczesną, wielofunkcyjną, dwupoziomową halą wystawienniczą o pow. 2,7 tys. m² oraz zewnętrznymi terenami ekspozycyjnymi o pow. 3 tys. m². Centrum specjalizuje się w targach branży budowlanej (Krakowskie Targi Budownictwa – kwiecień i wrzesień), Targi Mebli i Wyposażenia Wnętrz (październik), a także Jesienną Wystawę Ogrodnictwa, Leśnictwa i Zoologii (maj, październik), Targi Gazownictwa (marzec), Targi Ślubne (marzec, listopad).
- W celu organizacji mniejszych imprez targowych wykorzystywane są także: Gmach Główny Muzeum Narodowego, Centrum Kultury Rotunda, hala TS Wiśła, obiekty Akademii Rolniczej i hala PTG „Sokół”.

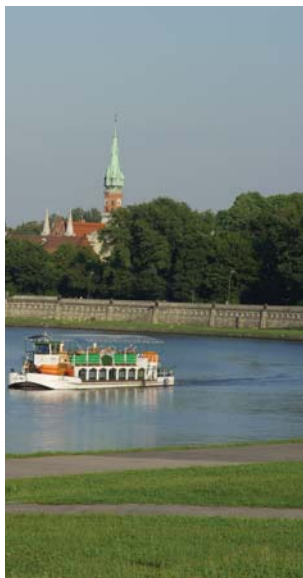
Centra rozrywki

- infrastruktura istniejąca w oparciu o lokale gastronomiczne, zwłaszcza o charakterze klubów (Stare Miasto i Kazimierz),
- kasyna przy hotelach (Novotel Bronowice, Cracovia, Wyspiański),
- ośrodki zabaw dla dzieci (Smykoland, Fantasy Park, Lalkowo, Anikino),
- dyskoteki i inne centra rozrywki (m. in. siedem klubów bilardowych, trzy sale do bowlingu, 21 dyskotek).

Kina

Kina trwale wpisały się w turystyczny pejzaż kultury krakowskiej. Łącznie dysponują one kilkudziesięcioma ekranami do projekcji filmów we wszystkich techni-





kach światowej kinematografii. Największe kina wielosalowe funkcjonują głównie poza centrum miasta – Multikino, Cinema City Plaza, Cinema City Galeria Kazimierz, Cinema City Zakopianka.

Walory przyrodnicze

Tereny zielone w Krakowie zajmują 4,5 tys. ha, co stanowi ok. 14% powierzchni miasta:

- 40 parków miejskich o pow. 400 ha. (bez ogrodów i parków przyklasztornych), w tym 14 zabytkowych. Najstarszym jest szesnastowieczny park Decjusza (9,5 ha). Do najbardziej znanych należą: Planty (21 ha), Park Jordana (21 ha), Park Krakowski (5 ha), Park Strzelecki (1,5 ha) oraz powstały w zrekultywowanym kamieniołomie Park Bednarskiego (8 ha).
- Błonia (łąka o pow. ok. 48 ha) płaska, niezabudowana, położona w sąsiedztwie centrum miasta. Wykorzystywane są jako miejsce organizacji imprez plenerowych i spotkań (do najsłynniejszych należały msze święte odprawiane przez Jana Pawła II).
- Lasy – zajmują pow. 1421 ha (4,35% pow. miasta) spełniają funkcje ochronne, pełnią rolę terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych. Większość zlokalizowana w zachodniej części Krakowa, z największym kompleksem leśnym – Lasem Wolskim (419 ha).
- Ogrody – atrakcyjnym terenem zielonym jest Ogród Botaniczny Uniwersytetu Jagiellońskiego (o pow. 9,6 ha), gdzie udostępniane są do zwiedzania tereny upraw roślin (6 tys. gatunków roślin, w tym storczyków – bogata kolekcja ok. 500 gatunków i odmian).
- Bulwary Wiślane w zakolu Wisły u stóp Wawelu – korzystnie położone i częściowo zagospodarowane.
- Ogród Zoologiczny obejmuje powierzchnię 20 ha. W jego zasobach znajduje się ok. 1500 zwierząt (nie licząc bezkręgowców) z 286 gatunków, w tym 114 przedstawicieli gatunków ginących i zagrożonych wyginięciem. W 2004 r. Ogród odwiedziło 246 tys. osób.

Na obszarze Krakowa występuje:

- Pięć rezerwatów przyrody;
- Trzy parki krajobrazowe o pow. 4753,8 ha (są to parki: Bielańsko-Tyniecki i Tenczyński oraz Dolinki Krakowskie). Okolice Tyńca i Bielania są obszarami ostoji przyrodniczych o znaczeniu europejskim. Skaliste tereny jurajskie posiadają duże wartości zdrowotne i wypoczynkowe;
- Pomniki przyrody (w tym ok. 20 gatunków drzew, razem 194 pojedyncze drzewa, 1 aleja lipowa, „Źródło Świętojańskie” w Tyńcu oraz granitowy głaz narzutowy „Rapa Kiwi”);
- Dwa użytki ekologiczne („Uroczysko w Rzęce” oraz „Łąki Nowohuckie”);
- Zbiorniki sztuczne (powstałe w wyniku zalania wodą po zakończeniu eksploatacji kopalni stałych) to: Bagry, staw Płaszowski, Dąbie, zbiornik na Zakrzówku, zbiornik w Przylasku Rusieckim. Najczystsze wody posiada zbiornik na Zakrzówku (I klasa). W pozostałych poziom czystości wód mieści się w granicach I i II klasy czystości;
- Wody lecznicze – w rejonie Swoszowic (uzdrowisko) i Matecznego, występują dwa typy wód mineralnych, które przed dziesięciu laty uznane zostały za lecz-

nicze. W Swoszowicach są to wody siarczanowo-wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe, siarczkowe, a na Matecznym wody siarczanowo-chlorkowo-magnezowo-wapniowe, siarczkowe. Wody te przydatne są głównie w leczeniu chorób narządów ruchu i reumatycznych, ginekologicznych, skóry i innych. Wykonywane są zabiegi balneologiczne, zwłaszcza kąpiele, inhalacje, płukania gardła, kuracje pitne. Zakład uzdrowskiowy w obrębie dużego miasta jest ewenementem na skalę europejską;

- Około 60 km ścieżek rowerowych (w tym Szlak Nowa Huta - Dłubnia - fragment międzynarodowego Szlaku Bursztynowego z Budapesztu przez Kraków, Dolinę Wisły, do Morza Bałtyckiego);
- Znaczenie dla ruchu turystycznego zwłaszcza dzieci i młodzieży, ma Park Wodny oraz Centrum Sportu i Rekreacji ESCADA kompleksowo zaspokajające potrzeby sportu, rekreacji i odnowy biologicznej;
- Dziewięć ośrodków jazdy konnej;
- Kompleks golfowo-rekreacyjny w Paczółtowicach (45 km od centrum Krakowa) w tym 18-dołkowe pole golfowe, strzelnica sportowa, klub jeździecki.



VI. KONCENTRACJA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Ruch turystyczny w Krakowie wykazuje nadmierną koncentrację w centrum miasta (na Starym Mieście i Kazimierzu), przy jednoczesnym słabym wykorzystaniu potencjału pozostałych części miasta (Podgórze, Zabłocia oraz Nowej Huty). Szansą na zmianę sytuacji, a przez to podniesienie atrakcyjności miasta dla turystów jest uwzględnienie Podgórze, Zabłocia oraz Nowej Huty w Miejskim Programie Rewitalizacji.

Podgórze (do 1918 r. funkcjonujące jako odrębne miasto), podobnie jak Kazimierz posiada własną tożsamość i ciekawe dziedzictwo historyczne. Zalicza się do niego m.in. Fort Św. Benedykt, kościółek św. Benedykta, kościół św. Józefa, budynek dawnego ratusza, stary cmentarz, budynki dawnych zajazdów przy Rynku Podgórskim oraz ul. Józefińskiej. Zaplecza rekreacyjne stanowią tereny zielone Parku Bednarskiego, kamieniołomu oraz kopca Krakusa. Najciekawsze turystycznie obiekty połączono „Trasą Historii Podgórze”. Dzielnica ta jest chętnie odwiedzana również przez osoby pochodzenia żydowskiego. Dla nich największe znaczenie ma teren getta z czasów II wojny światowej, w tym fragmenty jego oryginalnych murów, hitlerowski obóz koncentracyjny w Płaszowie, Apteka pod Orłem oraz fabryka O. Schindlera przy ul. Lipowej.

Nowa Huta. Od 2004 r. najstarsza część Nowej Huty znajduje się w rejestrze zabytków jako reprezentatywny przykład urbanistyki socrealizmu w Polsce. Obiekty proponowane do zwiedzania zawiera tzw. Trasa Nowohucka prowadząca po miejscach i obiektach prezentujących cechy architektury socrealizmu, a także po tych świadczących o bogatej kulturze i historii tego terenu przed lokalizacją tam nowego miasta oraz po miejscach - symbolach walki z komunizmem (np. kościół MB Królowej Polski zwany „Arką Pana”).



VII. KORZYSTNY KLIMAT GOSPODARCZY

Istnieje korzystny klimat gospodarczy i społeczny dla rozwoju turystyki w Krakowie zwłaszcza w zakresie kultury, nauki oraz kreowania Krakowa jako centrum biznesu, siedziby ważnych instytucji oraz miejsca zamieszkania znanych ludzi.

Kraków jest obecnie miejscem znaczących inwestycji przemysłowych, usługowych i infrastrukturalnych. Ma to wpływ na poszerzenie motywów turystycznych przyjazdów do miasta i sprawia, że zaspokajane są tu potrzeby turystów w zakresie wielu usług uzupełniających.

Dynamikę rozwoju turystyki w Krakowie pokazują zamieszczone niżej dane (na podst. danych GUS), dotyczące sektora hotele i restauracje.

LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA DZIEŃ 30 CZERWCA KAŻDEGO ROKU

	VI 2003	VI 2004	VI 2005	VI 2006
mln zł	2946	3137	3354	3371

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG W MLN ZŁ

(DANE NA DZIEŃ 30 CZERWCA KAŻDEGO ROKU)

	VI 2003	VI 2004	VI 2005	VI 2006
mln zł	157	160	188	271

WSKAŹNIK RENTOWNOŚCI ZE SPRZEDAŻY (W %)

rok	2002	2003	2004	2005
%	- 9,9	- 2,8	4,8	6,0

VIII. BADANIA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Od kilku lat na zlecenia UMK prowadzone są w Krakowie systematyczne badania ruchu turystycznego (ilościowe i jakościowe). Wyniki badań są co roku publikowane na miejskiej stronie internetowej: www.krakow.pl

IX. ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI

Obok dużej liczby przedsiębiorstw i różnorodnych instytucji publicznych uczestniczących w obsłudze ruchu turystycznego, w działalności na rzecz rozwoju turystyki w Krakowie biorą udział stowarzyszenia, fundacje, kluby zainteresowań, turystyczne organizacje branżowe.

Turystyczne organizacje branżowe:

- Krakowska Izba Turystyki,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze Oddział w Krakowie,
- Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych,
- Klub Krakowski Przewodników Miejskich przy Oddziale Krakowskim PTTK,
- Małopolska Izba Hotelarska „Gremium”,
- Małopolska Organizacja Turystyczna,
- Polskie Zrzeszenie Hoteli Oddział Kraków,
- Diecezjalne Centrum Informacji, Promocji i Turystyki,
- Stowarzyszenie „Krąg”-Wspólnota Przewodników i Popularyzatorów Wiedzy o Krakowie,
- Biuro Przewodników Krakowskich JURA,



- Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych,
- Stowarzyszenie Oświatowe Zamek Królewski Na Wawelu

Organizacje zrzeszające grupy zawodowe w tym obsługujące ruch turystyczny:

- Krakowska Kongregacja Kupiecka,
- Stowarzyszenie Gastronomików Rynku Głównego,
- Towarzystwo Strzeleckie Bractwo Kurkowe,
- Krakowski oddział Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji.

Organizacje działające na rzecz rozwoju lokalnego:

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Nowej Huty,
- Stowarzyszenie Podgorze.pl,
- Łagiewnickie Towarzystwo Kulturalne,
- Stowarzyszenie Twórców Kazimierz.com,
- Towarzystwo Miłośników Królewskiego Miasta Kazimierz.

XI. EDUKACJA TURYSTYCZNA

Cztery spośród krakowskich uczelni wyższych oferują edukację na kierunkach i specjalizacjach związanych z turystyką na poziomie studiów magisterskich. Są to:

- Akademia Wychowania Fizycznego im. B. Czecha na kierunku Turystyka i Rekreacja;
- Uniwersytet Jagielloński na kierunkach Geografia (specjalność: Turystyka) oraz Zarządzanie i marketing (specjalność: Zarządzanie w turystyce);
- Akademia Ekonomiczna na kierunku Zarządzanie i marketing (specjalność Zarządzanie turystyką i hotelarstwem);
- Krakowska Szkoła Wyższa im. A. F. Modrzewskiego na kierunku Stosunki Międzynarodowe (specjalność Turystyka międzynarodowa);

W zakresie turystyki kształcą ponadto: Małopolska Wyższa Szkoła Zawodowa w Krakowie, Wyższa Szkoła Handlowa w Krakowie oraz Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie. Ponadto działa w Krakowie kilkanaście szkół i ośrodków edukacyjnych kształcących w zakresie turystyki na poziomie policealnym.



AKTY PRAWNE I DOKUMENTY DOTYCZĄCE TURYSTYKI

I. KRAJOWE:

1. Ustawa z dn. 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych - tekst jednolity (Dz. U. z 2004 r., Nr 223, poz. 2268, Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 175, poz. 1462, stanowi podstawowy akt normatywny rangi ustawy regulujący zagadnienia turystyki. Ustawa określa warunki świadczenia przez przedsiębiorców usług turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także za granicą, jeżeli umowy z klientami o świadczenie tych usług są zawierane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz. U. z 2004 r., Nr 188, poz. 1945 oraz z 2006 r. Nr 5, poz. 29) określa m.in.:

1) wymagania dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym usług gastronomicznych;

2) minimalne wymagania co do wyposażenia innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie;

3) sposób prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich oraz innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 28 czerwca 2001 r. w sprawie opłat związanych z zaszeregowaniem obiektu hotelarskiego (Dz. U. z 2001 r., Nr 72, poz. 751 i Nr 128, poz. 1427 oraz z 2006 r. Nr 3, poz. 22) określa wysokość i tryb pobierania opłat za dokonanie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii.

4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 17 stycznia 2006 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. z 2006 r. Nr 15, poz. 104) określa m.in.:

1) wykaz miast, w których wykonywanie zadań przewodnika turystycznego wymaga posiadania uprawnień przewodnika miejskiego;

2) warunki, jakie powinien spełniać organizator szkolenia ubiegający się o upoważnienie do szkolenia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek;

3) miasta i obszary, na których organizatorzy turystyki mają obowiązek zapewnienia opieki przewodnika turystycznego

5. Ustawa z dn. 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r., Nr 173, poz. 1807 i 1808 z późniejszymi zm.) reguluje podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania organów administracji publicznej w tym zakresie.

6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 7 października 2005 r. w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności przeprowadzanych w toku postępowania o uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego (Dz. U. z 2005 r., Nr 214, poz. 1805 oraz z 2006 r., Nr 15, poz. 103 z późniejszymi zm.) określa:

1) warunki, sposób i tryb odbywania stażu adaptacyjnego, sposób i tryb wykonywania nadzoru nad odbywaniem stażu oraz oceny nabytych przez wnioskodawcę





dawcę umiejętności, a także sposób ustalania kosztów odbywania stażu adaptacyjnego oraz tryb ich ponoszenia;

2) warunki, sposób i tryb przeprowadzania testu umiejętności oraz oceny wykazanych przez wnioskodawcę umiejętności, a także sposób ustalania kosztów przeprowadzania testu umiejętności oraz tryb ich ponoszenia

7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 25 lipca 2005 r. w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności przeprowadzanych w toku postępowania o uznanie kwalifikacji do podejmowania lub wykonywania działalności pilota wy-cieczek (Dz. U. z 2005 r., Nr 151, poz. 1265) określa:

1) warunki, sposób i tryb odbywania stażu adaptacyjnego, sposób i tryb wykonywania nadzoru nad odbywaniem stażu oraz oceny nabytych przez wnioskodawcę umiejętności;

2) warunki, sposób i tryb przeprowadzania testu umiejętności oraz oceny wykazanych przez wnioskodawcę umiejętności;

3) sposób ustalania kosztów odbywania stażu adaptacyjnego i przeprowadzania testu umiejętności oraz tryb ich ponoszenia

8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych (Dz. U. z 2006 r., Nr 5, poz. 28)

9. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 32, poz. 281)

10. Ustawa z dn. 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2005 r., nr 167, poz. 1399 określa:

1) zasady oraz warunki prowadzenia i finansowania lecznictwa uzdrowiskowego;

2) kierunki lecznicze uzdrowisk;

3) zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrowiskowym;

4) zasady nadawania obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;

5) zasady pozbawiania obszaru statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;

6) zadania gmin uzdrowiskowych.

11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 21 października 2005 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w dziedzinie turystyki (Dz. U. 2005 r., nr 219 poz. 1856 z późniejszymi zm.) określa szczegółowe warunki i tryb udzielania pomocy publicznej na wspieranie inwestycji w dziedzinie turystyki w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006. Pomoc jest udzielana na realizację nowych inwestycji, takich jak: adaptacja zabytków techniki i architektury w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu; rozwój i modernizacja infrastruktury noclegowej i innej infrastruktury turystycznej; rozwój i modernizacja infrastruktury gastronomicznej; opracowanie i utworzenie systemów i centrów informacji turystycznej; w tym nowoczesnej interaktywnej sieci informacji internetowej; rozwój i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki w tym budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych; projekty inwestycyjne gmin uzdrowiskowych związane z rozwojem funkcji leczniczo-wypoczynkowych.

12. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 lutego 2005 r. w sprawie minimalnej wysokości sumy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej wymaganej w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 32, poz. 279).

13. Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej (Dz. U. z 1999 r., Nr 62, poz. 689, z 2000 r., Nr 22, poz. 273 oraz z 2001 r. Nr 22, poz. 249).

14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie nadania statutu Polskiej Organizacji Turystycznej (Dz.U. 2006 nr 80 poz. 559 oraz Dz.U. 2007 nr 107 poz. 735).

15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. z 1997 r. Nr 12, poz. 67 i Nr 18 poz. 102).

II. REGIONALNE:

1. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013 (uchwała Sejmiku Małopolskiego z 30 stycznia 2006 r.).

2. Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 (uchwała nr 430/06 z 25 maja 2006 r. Zarządu Województwa Małopolskiego) – projekt.

III. MIEJSCOWE

1. Strategia Rozwoju Krakowa (uchwała Nr LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa z kwietnia 2005 r.).

2. Strategia Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2006-2013 (uchwała Nr CXIV/1167/06RMK z 5 lipca 2006 r.),

3. Programu wspierania małej i średniej przedsiębiorczości w Krakowie (uchwała Nr CV/1189/06 z 30.08.2006 r.),

4. Uchwała Nr LXVI/614/04 RMK z dnia 12 XII 2004 r. w sprawie opłaty miejscowej,

5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa.



Fotografie pochodzą z archiwum UMK:
W. Gorgolewski, S. Markowski, A. Żyrkowski,
W. Majka, K. Kodura, Port Lotniczy Balice

Projekt graficzny:
Bloo point/Horyzont

Druk:
Drukarnia Trans-Druk Konin